

# STRATEŠKI FOKUS EU NA MEĐUNARODNU SURADNJU U PODRUČJU ISTRAŽIVANJA I INOVACIJA

Europa je statistički gledano i dalje vodeća regiju u istraživanjima i inovacijama. Globalno je vodeća u izdvajanjima za istraživanja jer pokriva 24% svjetskih ulaganja u istraživanja te ostvaruje doprinos s 32% u svjetskim publikacijama najvišeg utjecaja, a sudjeluje i s 32% svjetskih patentnih aplikacija, dok u ukupnosti ima samo 7% svjetskog stanovništva. Brojke su impresivne no kako ih zadržati? Pogotovo u vrijeme recesije i kontinuirano malog rasta u financijskoj potpori za istraživanja i inovacije, a kada se pojavljuju zemlje i regije koje značajno intenziviraju svoja ulaganja u istraživanja i inovacije, a posjeduju i velike tržišne potrebe na kojima mogu komercijalno realizirati svoja ulaganja u ovo područje. Značajni porast odnosi se na zemlje visokog ekonomskog rasta - BRIC zemlje (Brazil, Rusija, Indija i Kina) koje su udvostručile ulaganja u istraživanje i inovacije u razdoblju od 2000. do 2009. godine. EU je svjesna svojih dugogodišnjih ulaganja i nepotpune realizacije povrata uloženoj jer se dio istraživanja i inovativnog rada ne uspijeva pretvoriti u adekvatni povrat investicije kroz tržišne rezultate, a kroz to i povećavanje zapošljavanja i općeg standarda građana.

Pojedine regionalne inicijative moraju se pokrenuti na globalnom nivou jer jedino na taj način mogu postići opću primjenjivost i dobrobit za sve. Što ranije valja postići globalno udruživanje i iskoristiti sva dostupna znanja da bi se pronašla optimalna rješenja i otvorila nova tržišta za inovativna rješenja.

## GLOBALNA SURADNJA

Europa ima dugu tradiciju i vrlo uspješno iskustvo u međunarodno zasnovanim istraživanjima, posebno u istraživanju fizike čestica gdje je europski laboratorij i centar izvrsnosti za fiziku čestica CERN još od osnivanja 1954. godine otvoren za suradnju svih vodećih svjetskih istraživača. Ova postignuća mogu poslužiti kao ogledni predlošci za uspješnu suradnju. Kroz trenutačno aktivni program FP7 ostvareno je oko 6%

suradnje na projektima s partnerima izvan Europe.

## NAŠA ISKUSTVA

U tom kontekstu se možemo i mi pohvaliti da smo u završenom EU FP7 projektu Q-ImPrESS imali člana savjetodavnog nadzora projekta iz SAD, a u projektu universAAL, koji je u izvođenju, kao pridružene članove projekta smo prihvatili članove instituta iz Tajvana koji su nedavno boravili na edukaciji u našoj tvrtki. Iskustva su vrlo pozitivna, no postojala su ograničenja šire primjene iz razloga što se takva suradnja nije mogla direktno financijski kompenzirati (organizacije izvan Europe koje su sudjelovale bile su poželjne, ali nisu mogle, osim u vrlo specijalnim uvjetima, ostvariti direktnu participaciju u troškovima istraživanja). Sadašnji trend je da se ta situacija poboljša i da se kroz program HORIZON 2020, kao slijednik FP7 programa koji počinje 2014. godine, ta situacija kontrolirano stimulira i kroz direktnu participaciju u financiranju takve suradnje za prosperitetna područja od istraživačkog interesa u EU.

## SITUACIJA U RH

Kakav to može imati utjecaj na hrvatski istraživački i poslovni sektor? U dosadašnjim prijavama projekata hrvatske su znanstvene institucije i pripadnici

TEKST: *dr. sc. Darko Huljenić*  
FOTO: *iz Ericssonove arhive*

gospodarskog sektora imali ponekad položaj poželjnog partnera, kako zbog iskazane kvalitete pristupa u rješavanju istraživačkih izazova u projektima tako i zbog činjenice da smo zemlja na koju se želi proširiti utjecaj EU istraživačkih ciljeva jer smo zemlja u susjedstvu i zemlja kandidat za EU. Ulaskom u EU postajemo punopravni član svih potencijalnih istraživačkih fondova samo što za realizaciju novca moramo pripremiti kvalitetne projekte. Tu se potencijalno pojavljuje naš problem jer već dulje vrijeme nikako ne usklađujemo naše istraživačke prioritete i prepoznatljivost u istraživačkom prostoru koju želimo ponuditi Europi. Hrvatska ima izuzetno kvalitetnih pojedinaca koji imaju svjetski priznate rezultate, ali u ovakvim aktivnostima je nužan sustavni pristup i nužna je šira profiliranost istraživačkog potencijala te relevantan lokalni apsorpcijski kapacitet nastalih rezultata istraživanja (industrijski i proizvodni kapacitet za realizaciju ideja kao i tržište za apsorpciju inovativnih proizvoda). Hrvatska se u tom segmentu vrlo sporo pokreće i postoji opasnost da kroz takve globalne inicijative, a bez jasnog vlastitog profila još više umanjimo svoj potencijal prisutnosti u istraživačkim i inovativnim aktivnostima.

